

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Кафедра цивільного процесу

ПРАКТИКА ЄСПЛ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

**МАТЕРІАЛИ
круглого столу**

*м. Одеса,
5 квітня 2016 року*

Одеса
«Юридична література»
2016

3. Клім С. І. Процесуальні права дитини в контексті рішень європейського суду з прав людини // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки». — 2014. — Вип. 6-1, т. 1. — С. 203–206.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 32. — Ст. 2371.

5. Стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: стандарти застосування при здійсненні правосуддя / Н. Ахтирська, В. Філатов, Т. Фулей, Х. Хембах. — К.: Істина, 2011. — 200 с.

Гонгало Регіна Францівна,

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОЦЕС ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Аналіз практики Європейського суду з прав людини дозволив виявити такі основні принципи виконання рішень:

1) принцип виконання остаточного, обов'язкового для виконання судового рішення;

2) принцип виконання судового рішення без невиправданих затримок;

3) принцип ужиття відповідним державним органом, який був належним чином поінформований про остаточне судове рішення проти держави, усіх необхідних заходів для його стримування або передаваності його іншому компетентному органу для виконання;

4) принцип не вимагання від особи, яка добилася винесення остаточної судової ухвали проти держави, ініціація окремого здійснення з його примусового виконання;

5) принцип виконання державою остаточних рішень, винесених проти її органів, установ або підприємств, які знаходяться в державній власності або контролюються державою [1, с. 171].

Відповідно в законодавстві визначений круг державних органів і установ, на яких покладений обов'язок відносно втілення приписів, визначених в рішенні ЄСПЛ. Ці суб'єкти класифікуються:

а) за об'ємом повноважень на:

— спеціально уповноважені (Міністерство юстиції України, Урядовий уповноважений);

— суб'єкти загальної компетенції (Кабінет Міністрів України);

- галузевій компетенції (міністерства, відомства);
- б) за напрямом діяльності — на:
 - суб'єкти координації (Міністерство юстиції України, Кабінет Міністрів України);
 - суб'єкти реалізації рішень (Державна виконавча служба, Державне казначейство України і тому подібне);
 - і суб'єкти моніторингу (Уповноважений ВРУ з прав людини) і контролю (Міністерство юстиції України);
- в) за місцем в системі суб'єктів виконання рішень на:
 - основні суб'єкти (Міністерство юстиції України, Урядовий уповноважений, Кабінет Міністрів України);
 - і допоміжні (Секретаріат Урядового уповноваженого і його представники, постійне представництво України в Раді Європи, заступники відповідних міністерств і відомств) [2].

Констатуючи порушення прав людини, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основних свобод, Європейський суд з прав людини вимагає від держави-відповідача здійснення певних заходів, одна частина з яких торкається конкретної особи, яка випробувала порушення свого права, інша — виправлення ситуації шляхом зміни законодавства або зміни практика застосування це законодавство. Метою другої частини заходів є виправлення ситуації з того або іншого питання настільки, щоб попередити звернення до Європейського суду з цього питання.

Оскільки жодна країна не змогла створити ідеальне законодавство, привести усю практику застосування цього законодавства до абсолюту, відповідно, зміни, які потрібно Європейським судом з прав людини, йдуть тільки на користь і державі, яка є відповідачем в процесі розгляду справи, і особі, яка мешкає в цій державі. Звичайно, від держав очікується, що, керуючись рішеннями Європейського суду з прав людини, вони самі усунуть ті недоліки, які мають їх правові системи, відповідно до рішень Європейського суду відносно інших країн [3].

Але у будь-якому випадку в процесі розгляду справи Європейським судом з прав людини немає сторони, яка програє [4, с. 34].

По-друге, вважаємо недоцільним створення нової інституції, яка б спеціалізувалася на виконанні рішень Європейського суду з прав людини окремо від державної виконавчої служби. Для обґрунтування своєї позиції вважаємо необхідним відмітити наступне — державна виконавча служба України — інституція, яка має належним чином розроблену нормативну базу діяльності, розгалужену систему органів, матеріальну базу діяльності, — у разі створення нової інституції — процес

налагодження її діяльності, забезпечення організаційної, матеріальної, нормативно-правової бази, є триває не один рік.

Крім того ми не бачимо необхідність і доцільність в цьому плані виконання рішень ЄСПЛ «на урядовому рівні, а не на рівні державної виконавчої служби». В цьому випадку ситуація з обов'язком державного органу виконувати рішення проти держави абсолютно не змінюється із створенням нового інституту із спеціальними повноваженнями, і крім того, такі рішення «недержавна установа» просто не може виконувати — це було б просто абсурдно [3].

Л і т е р а т у р а

1. Дешко Л. М. Виконання рішень національних судів: принципи Європейського суду з прав людини / Л. М. Дешко, Ю. В. Мазур // Публічне право. — 2012. — № 4. — С. 167–173.
2. Завгородній В. А. Органи державної виконавчої влади як суб'єкти виконання рішень європейського суду з прав людини в Україні // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. — 2013. — Вип. 48. — С. 148–157.
3. Коломієць Н. Деякі проблемні аспекти виконання рішень Європейського суду з прав людини, винесених проти України // Юридичний журнал Юстиніан. — 2009. — № 7. — С. 40–47.
4. Лутковська В. Європейський суд з прав людини та Україна // Права людини в Україні: стан справ, проблеми, перспективи / редкол.: Ю. І. Сватко (голова) [та ін.]. — К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003.

Ермолаева Виктория Оскаровна,

*доцент кафедры гражданского процесса
Национального университета «Одесская юридическая академия»*

ПУБЛИЧНОЕ РАЗБИРАТЕЛЬСТВО ДЕЛА В СУДЕ

В соответствии с частью 1 статьи 6 Конвенции о защите прав человека и основных свобод, которая согласно части первой статьи 9 Конституции Украины является частью национального законодательства, каждый имеет право на справедливое и публичное разбирательство дела в суде.

К проблеме публичности обращались выдающиеся процессуалисты прошлого. В 1876 г. К. И. Малышев опубликовал «Курс гражданского судопроизводства», в котором гласность отождествлялась с публичностью и делилась на внешнюю публичность суда как доступность разных моментов процесса посторонним лицам (публике) и внутреннюю — в